POHJATUULI

SISÄLTÖ

1 1934

POHJATUULI

KIRJALLIS-TAITEELLINEN JULKAISU

ILMESTYY KUUKAUDEN 15 JA 30 P.

1934

Aina uutta vuotta aloittaessamme täyttää mielemme vakavuus, silmämme koettavat tähyillä etäisyyteen tavatakseen ikäänkuin jostakin taivaanrantojen takaa tulevaisuuden merkit. Mutta eikö tähyily johonkin kauas tuntemattomaan kuulu toiselle sijalle — nykyhetki, tämä päivä on meitä lähempänä. Eikö ensi sijassa ole tärkeää, että uskallamme nähdä kunkin päivämme todellisuuden kovat kasvot sellaisina kuin ne todella ovat, sillä eivätkö tämän päivän häviöt tai voitot ole aina ratkaisevasti vaikuttamassa tulevaisuutemme muodostumiseen? Eikö siksi ole tärkeää, että otamme uljaasti kannettavaksemme kunkin päivän syyllisyytemme emmekä syytä häviöistämme lähimmäisiämme?

Varmaan moni sanoo, että sehän olisi kaunista ja sankarillista, jos niin jaksaisi tehdä. Mutta täytyykö tunnustaa syyllisyytensä, jos tuntee kulkevansa pimeässä, olevansa joittenkin itseään mahtavampien voimien johdettavissa? Eikö sellainen ole väärää alistuvaisuutta, rikosta pyhää itseään vastaan? Eikö hengen aktiivisuus, kapinamieli ole sisäisen olemuksemme terveyden ja voiman ilmaus, vastareaktio sieluumme tunkeutuvan sairauden ja mädän puhdistamiseksi?

*

ELÄMÄ ON PERSOONALLISUUKSIEN VALTAA.

Historia todistaa meille, kuinka kaikki suuret tapahtumat, valtavat henkiset virtaukset ovat historian nerojen, voimakkaiden persoonallisuuksien vyörymään saattamia. Tällaiset persoonallisuudet ovat kuin suunnattomat sähkökoneet, jotka imevät ja hengittävät ympäristöstään, aikansa ihmisistä, aikansa hengestä itseensä tuon suunnattoman voiman, jonka he kypsytettynä vapauttavat jälleen itsestään ja lähettävät pyörittämään maailman koneistoa.

Ajatellessamme tämän esityksen valossa syyllisyys- ja syyttömyysprobleemia, valkenee meille erikoisen vaativana johtajien vastuu. Sokeudessa pitävän kasvatusjärjestelmän seurauksena on valtavin osa ihmiskunnasta tiedottomia lapsia, jotka tarvitsevat suuren isän voimakasta kättä selviytyäkseen elämän kovassa kamppailussa. Vaistomme kaipaa johtajia, opettajia, joihin voi luottaa. On rikollista syyttää joukkoja silloin, kun johtajain rahan ja vallan himo on muuttunut niin valtavaksi, että se vaatii uhrikseen isänmaan ja kansakunnan pyhimmät arvot. On turhaa puhua joukoille johtaja-arvovallan palautuksesta niin kauan kuin johtajien teot todistavat heidän suunsa puheessa ja sisäisessä olemuksessaan vallitsevan syvän ristiriidan. Ihminen tietää kyllä intuitiivisen kykynsä herkistämällä vaistolla, milloin hänelle puhutaan totta, milloin valehdellaan. Johtajat ovat pettäneet, häpeällisesti pettäneet Suomen talonpoikaa ja Suomen työväkeä kerta kerran jälkeen. — Ei ole ihme, jos tämä kansa on muuttunut epäluuloiseksi, on lakannut uskomasta johtajiin ja vaatinut itselleen valtaa, kuvitellen siten itse hallitsevansa, mutta todellisuudessa auttaen esiin kiipijöitä, jotka ovat valmiit myymään itsensä rahasta.

Ihmisjärki vaatii todistuksia, siksi ottakaamme jälleen tueksemme historia. — Eikö historia osoita meille, että juuri kunnottomat johtajat ovat syypäät kansojen onnettomuuteen ja hätään? Eikö historian

(Jatk. siv. 6)

Vastaava toimittaja: Yrjö Koivukari. Toimitussihteeri: Eino Mikkola.

Tavattavissa k:lo 11—13.

Toimitus ja konttori: Hallituskatu 17, h. 210. Puh. 35 316.

GUNNAR SUOLAHTI.

PERSOONALLISIA VÄLÄHDYKSIÄ SUURESTA VAINAJASTA.

Prof. Suolahden käsitys tieteellisestä työstä oli tavanomaisesta poikkeava ja inspiroiva. Tieteellinen työ, joka ei jollain tavoin käsittele elämänkatsomuskysymyksiä, oli hänen sanojensa mukaan »käsityötä», ei tiedettä. Jokainen suuri työ oli hänelle ollut persoonallinen probleemi. Hänelle ei omien sanojensa mukaan ollut mahdollista keksiä mitään, luoda mitään merkittävää, jollei takana ollut voimakas persoonallinen elämys, josta hän lähti.

Kun sosiaaliset probleemit olivat tulleet polttaviksi ja luokkataistelu päivän tunnussanaksi, niin prof. Suolahti näistä päivän aktuaalisista asioista johtui selvittämään erään etuoikeutetun luokan historiaa. Hän otti selvittääkseen, osoittiko pappissäädyn historia, että tämän säädyn olemassaolo oli oikeutettu.

Prof. Suolahden objektiivisuutta ja asiallisuutta on yleisesti pidetty esikuvallisena. Asiallisuus oli hänelle niin luontaista, ettei se näyttänyt vaativan häneltä minkäänlaisia ponnistuksia.

Ulkonaisesti suurilta näyttävät saavutukset eivät vaikuttaneet hänen arviointiinsa millään tavoin. Ainoastaan uutta luova kyky, ainoastaan hedelmällinen ajattelu herätti hänessä arvonantoa. Näin ollen hän saattoi keskustelussa ikäänkuin sivumennen sijoittaa jonkun yleisesti tunnustetun auktoriteetin mitättömään asemaan ja sanoa suuren tunnustuksen sanan työstä tai henkilöstä, jota ei yleisesti ole ollenkaan huomattu. Kuulijasta tämä ehkä tuntui niin radikaaliselta, että hän tuli ilmaisseeksi hämmästyksensä, mutta prof. Suolahden tyynestä ilmeestä näki, että tuo hänen näkökohtansa, vain luovan kyvyn tunnustaminen, oli hänelle niin ehdoton, niin itsestään selvä, ettei hänelle tässä arvioinnissa ollut mitään radikaalisuuden, vielä vähemmän sensationellin vivahdusta, ei edes mitään huvittavaa, se oli tunnollista harkintaa, ei muuta. Hänessä oli sitäpaitsi niin suuri kunnioittamisen kyky, että se jo aina johti hänet löytämään sen, mikä tunnustusta ansaitsee. Tuosta harvinaisesta kunnioittamisen kyvystä johtui, että hän kuunteli keskustelutoverinsa sanoja vetoavan keskittyneesti. Vaikka sanoja olisi ilmaissut sanottavansa epäselvästi ja kypsymättömästi, hän otti sen aina harkiten huomioon, selvensi ja kehitti ajatusta ja esitti, mitä tietä sitä saattoi tarkistaa ja tutkia edelleen.

Oli kerran puhe eräästä taiteilijasta, jonka tuotannosta aina ehdottomasti kuultaa käsitys henkisistä maailmoista, henkisen maailman ylivallasta, käsitys, joka yleensä nykyaikaa oudoksuttaa. Mainitsimme prof. Suolahdelle, että tavallinen arvostelu tuosta taiteilijasta on, että hän kirjoittaa hyvin *huolimatta* tästä oudosta henkisestä maailmankatsomuksestaan. Suolahden ainoa vastaus oli sydämellinen nauru. Hän oli tosiaan kuin olisi kuullut hassunkurisen ja onnistuneen vitsin, sillä niinkuin keskustelusta ilmeni, hänelle oli päivänselvää, että tuo maailmankatsomus juuri kannatti k.o. taiteilijan tuotantoa, oli edellytys hänen luomiselleen.

Puhuttiin enemmän siitä, että nykyaikaisen ihmisen tajuntaan ei yleensä kuulu käsitys henkisen maailman olemassaolosta ja elävyydestä. »Niin, minä en ymmärrä, kuinka ne jaksavat elää», sanoi prof. Suolahti.

Kulttuurimme nykyistä tilaa prof. Suolahti suri syvästi. Erään viimesyksyisen keskustelun perusteella uskaltaisin sanoa: hänen käsityksensä tuntui melkeinpä epätoivoiselta. Olemme melkein umpikujassa, jollei jostain tule pelastusta. Kulttuurin nykyinen kriisi on maailmankatsomuksen kriisi.

Hänelle itselleen olivat kulttuurikysymykset olennaisinta maailmassa. Niinpä tämä viime vuosikymmeninä hänen silmiensä edessä muuttunut suhtautuminen kulttuuriin, nykyinen kulttuuriarvojen vähäksyminen, oli hänen mielestään järkyttävä ja vaarallinen ilmiö.

Itse hän eli henkisyydessä. Hänen luova kykynsä, hänen arviointinsa, joka elämän ilmiöistä korotti olennaisen, mekaanisuudesta aina eroitti orgaanisen ja hänen lämmin arvonantonsa ja hartautensa vaikuttivat sen, että häntä lähestyessään melkein kuin aisteillaan tunsi astuvansa jalostuneeseen piiriin.

Maija Juvas.

UUSI ELÄMÄNKATSOMUS. UUSI IHMISIHANNE. UUDENLAINEN KANSA.

Jokaisen meistä on astuttava kadulle saarnaamaan uutta julistusta: Suomen kansanelämisen oikeuden ja kansallisen olemassaolon ehtona on uusi elämänkatsomus, uusi ihmisihanne, uudenlainen kansa.

Ihmiskunnan kehitys on muodostanut altruistisen suuntauksen elämän ja toimeentulemisen ehdoksi. *Ihminen voi enää elää ja toimia vain yhteistyön turvin.*

Historiallisen kehityksen yleiset ääriviivat ovat muovautuneet kiinteiksi ja pysyviksi. Miesten aikakaudet ja raukkojen aikakaudet ovat säännöllisesti, syyn ja seurauksen lain vääjäämättömyydellä seuranneet toistaan. Säännöllisesti on väärällä tavalla — egosentrisin, minäkeskeisin merkein — hyväksi käytetty rauhallisen, suotuisan kehityksen kausi, varaten heikoille vähintäin samanarvoiset kehitysmahdollisuudet kuin vahvoille, kehittänyt tarpeettoman suurta aineellista hyvinvointia kasaten muodollisten elämänehtojen parantuessa kultaa ja koruja, ylellisyyttä ja nautintoja, löyhentänyt elämäntapoja ja aviollisia siteitä, desentralisoinut valtiomuodon, heikontanut ja myrkyttänyt yksilön sekä lopuksi koko siveellisen elämänkatsomuksen, rakentaen siten *liberalistisen kulttuuriyhteiskunnan, jonka kouriintuntuva ominaisuus on siveellinen rappio.* On ollut egyptiläisen kulttuurin rappio, kiinalaisen kulttuurin rappio, helleeniläisen kulttuurin rappio, roomalaisen kulttuurin rappio, valistusajan rappio — — — *ja on tällä hetkellä koko valkoisen rodun rappio.* Tällainen rappiokausi on aina merkitty historiaan kauniina kulttuurikautena ja ajan kaukaisuuden vuoksi sivuutettu vain lievästi ihmetellen sellaisen aikakauden, etupäässä vain taiteessa säilynyt pohjaton, meillekin käsittämätön siveellinen saasta. Tällainen rappiokausi on aina kestänyt sen verran aikaa, kunnes valtion ulkopuolelta tai sisältä noussut terve aktiivinen voima on pirstonut sen olemattomaksi, — ja on tämä alkuvoima silloin aina luonnonlain välttämättömyydellä mennyt repimisessään liian pitkälle tuhoten useinkin mittaamattomia taloudellisia ja kulttuuriarvoja. Velton, sivistyneen, siveettömän ylellisyyden tilalle on astunut sota, kurjuus, raaistuminen. Tämän jälkeen on tullut täysikasvuisten miesten, vahvojen aika, — siellä, missä kansassa on vielä ollut jälellä tervettä pohjaa, missä sillä on ollut voimakkaita johtajia, siellä on rippeet koottu, järjestetty, pelastettu, valtiomuoto keskitetty, elämä ohjattu uusille urille, terveytetty, — kunnes kasvava hyvinvointi ja heikentyminen on taaskin voinut alkaa tuottoisan syövytystyönsä.

NÄIN ON JUMALA — KERRAN TOISENSA JÄLKEEN — ANTANUT KANSOILLE TILAISUUDEN NÄHDÄ JA TEHDÄ PARANNUKSEN, — mutta mitään emme ole oppineet.

Nyt kulttuuriliberalismi sekä sen lapsi marxilaisuus ovat onnistuneet kehittämään — nykyisenä nopeiden teknillisten yhteyksien aikana koko valkoiselle rodulle yhteiseksi — *siveellisesti kokonaan kielteisen elämänkatsomuksen,* jonka korkeimpana ja lopullisena pyrkimyksenä, helpoimmin poliittisen vallan kautta saavutettavana *päämääränä on aineellinen valta, raha, mahdollisuus elää riippumattomana koroillaan, mahdollisuus olla tekemättä työtä.* — — — Nämä ovat kaameita sanoja. — Selvästi kaikuu niissä rodun ja kansan kuolinkellojen ääni.

»Sata vuotta on puhuttu vain oikeuksista, on viimeinkin aika puhua myös velvollisuuksista.» Liberalismi ja sosialidemokratia ovat luoneet tämän asiaintilan, kasvattaneet kansan siihen, että kansanluokat, intressiryhmät, yksilöt ovat valtiollisessa, yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa elämässä pyrkineet vain saavuttamaan itselleen ja kansalaisilleen oikeuksia ja välttymään velvollisuuksista. Ominaista nykyiselle sukupolvelle on, että se on tehnyt ihmisestä *taloudellisen objektin,* taloudellisen työvälineen, eikä säilyttänyt yksilöä *taloudellisena subjektina,*

itsenäisenä tekijänä. Tämä aika on kasvattanut meissä kielteisiä ominaisuuksia: epärehellisyyttä, vastuuntunnon puutetta, kademieltä: toisen aikaansaannos on aina revittävä. *Rivimieshengen, kansan kokonaisuustunteen,* kalleimman, tärkeimmän, positiivisimman ominaisuuden on nykyinen järjestelmä koettanut perinjuurin hävittää Suomenkin kansasta — ja siinä jo suurelta osalta onnistunutkin. Leveälle tielle on näin kansat johdettu. Kokonaisia sukupolvia on turmeltu.

Usein kuulee kulttuuriliberalismia puolustettavan sillä, että se »kasvattaa persoonallisuuksia». Kyllä tosiaan se kasvattaa persoonallisuuksia, jos persoonallisuuden mittana on valta ja raha — perimmäisesti raha. Jos yksilön toiminnan määrää markka ja leipä eikä isänmaa ja tunto. Kun on käynyt harvinaisuudessaan pilkanalaiseksi se, joka ei myy vakaumustaan rahan tai vallan saamisen toivossa tai niiden menettämisen pelosta. Tähän on jo tultu tässäkin maassa. Tähän saakka on tämän kautensa kehityksen tiellä päässyt valkoinen rotu tyrmistyttämän yksipuolisen teknillisen kulttuurinsa lumoamana. Aallonpohja lähestyy. Historian merkit eivät petä. Kehityksen kynnys on edessä. Ilmeisesti täytyy olosuhteiden tulla vielä huonommiksi voidakseen tulla paremmiksi.

Eikä tätä tilaa voida korjata. Rakennusrähjästä ei tehdä paikkaamalla palatsia. Kaikki on rakennettava alusta alkaen uudelleen. Perustus on kaivettava pohjakallioon saakka. Tämän mädänneen *minä-ajan* tilalle on asetettava uusi *me-aika. On luotava kokonaan uusi elämänkatsomus, kokonaan uusi elämänihanne, kokonaan uudenlainen kansa,* Persoonallisuuden mittapuuna on silloin oleva henkilön *kyky parhaiten palvella* toisia, yhteiskuntaa, Jumalan tietä, — eikä se, miten hän notkeimmin pystyy kohottamaan itsensä ja murskaamaan muita. Sillä yksi ei tule sillä paremmaksi, että toiset tulevat huonommiksi, vaan sillä, että toiset tulevat paremmiksi. *Materialistisesta elämänkatsomuksesta on siirryttävä siveelliseen elämänkatsomukseen.* Suomen kansan pelastamista ja sen pelastuksen *turvaamista* varten on kasvatettava kokonaan *uudenlainen kansa,* on luotava *uusi ihmisihanne, jonka valtaominaisuuksina ovat nöyryys, uhrimieli, velvollisuudentunto.* Mutta ei nöyryys sellaisena passiivisena, tarkoituksetta kärsivänä nöyryytenä kuin sitä on joskus kristillisessä mielessä väärin selitetty, vaan elävänä, hedelmällisenä nöyryytenä. Ei uhraantumista tarkoituksettomana asketismina, uhrina uhrin vuoksi, vaan tietoisena, iloisena, aktiivisena uhrautumisena. Ei koneellista velvollisuuksien täyttämistä, vaan myönteistä, vastuualtista, riemullista ja järkähtämätöntä velvollisuudentuntoa. Ja ihmisen arvoa mitattaessa on muistettava, että oikea, todellinen uhrimieli ei koskaan kysy uhrin hintaa eikä tunne palkinnon toivoa. Aktiiviseen uhrimieleen on aina yhtyneenä juuri sen aktiviteetin määrääjänä taistelumieli, eikä ilman sitä mitään positiivista saavuteta eikä säilytetä. Mutta samalla tavoin kuin uhrimielen on oltava vaatimattomuudessaan aktiivista, samoin on taistelumielen rohkeudessaan oltava tyyntä ja harkittua. Elävä, riemullinen, aktiivinen marttyyrius on se ase ja voima, jota vastaan Saatana ei pysty seisomaan, pukeutuipa hän minkälaiseen verhoon tahansa. *Jos Suomen kansalla on voimaa omaksua tällainen elämänkatsomus, silloin, mutta vasta silloin voivat toteutua sanat: »Pohjoisesta nousee kansa — — —.»*

Aina on pilkattu siveellisen elämänkatsomuksen esitaistelijoita, aina heitä on vainottu ja raastettu roviolle, — siis on

jokaisen meistä astuttava kadulle saarnaamaan uutta julistusta: S u o m e n k a n s a n e l ä m i s e n o i k e u d e n j a k a n s a l l i s e n o l e m a s s a o l o n e h t o n a o n u u s i e l ä m ä n k a t s o m u s, u u s i i h m i s i h a n n e, u u d e n l a i n e n k a n s a, j o n k a t u n n u s m e r k k e i n ä o v a t m y ö n t e i n e n n ö y r y y s, a k t i i v i n e n u h r i m i e l i j a j ä r k ä h t ä m ä t ö n v e l v o l l i s u u d e n t u n t o.

10. I. 33. *K. M. Wallenius.*

POHJATUULI JA IKL.

Meille on lähetetty seuraava kirjoitus:

Onko Pohjatuuli jesuiitta?

Tapasin miehen, joka oli jo aikaisemmin huolellisesti syventynyt Pohjatuuleen. Hän sanoi: »Tässä tulee nuo sinimustat värit nähtyäni mieleeni suutari Mätön murhatapaus, Onni Happosen juttu, humalaiset »kansanjohtajat», Minna Craucherin salonki ja oikeastaan koko törky, aina presidentti Ståhlbergin ja eduskunnan varapuhemiehen Väinö Hakkilan muilutukseen asti. — Ja katso, mikä henkinen — sanoisinko — vilpittömyys aukeaa tuon sinimustan kannen alla. Sisältö uhkuu vakavaa halua asennoitua siihen, mikä olisi yleisinhimillistä. — En ymmärrä vain sitä mielettömän tylsää köyhälistön »tuntemusta» kun noiden tunnuksien ohella huudahtavat: »Puhutaan kuiluista, mutta Pohjatuulen mielestä ei mitään sovittamattomia kuiluja ole olemassa, on vain näköharhoja, joita sanomalehtien toimitusherrat elättävät, imeäkseen joukoilta rahaa ja kiduttaakseen heidät kuoliaiksi.» — Kummallista, että nuo edellämainitut yleisesti tunnetut murhat, joista on tuomioitakin jo langetettu, olisivatkin vain toimitusherrojen elättämiä näköharhoja. Eikö nuo Suomen tasavaltalaisten kansalaisten väkivaltaiset poistot tapahtuneet juuri kiduttamalla? Ehkäpä ne eivät olekaan mitään sovittamattomia kuiluja? — Kauniita sanoja likaisen asian peitoksi, se on jesuiittamaista. — Jos sinulla hyvä ystäväni on uskoa noiden Pohjatuulen toimitusherrojen reiluuteen, niin pistä sanani paperille ja koeta eikö nuokin ole niitä raukkoja, jotka eivät uskalla ottaa iskua »rintaan», vaan tahtovat sanani kaikuvaksi »lähetettyjen»-palstoilla iskuna »selkäänsä», kuten he niin rehennellen sanoivat. Minun sydämessäni Pohjatuuli saavutti jalon tarkoituksensa, se teki »syväkyntöä» käyttääkseni heidän sanojaan. — Tuo Pohjatuuli voisi luoda oman järjestön yleisinhimillisyyttä puoltamaan. Mutta se raukka ei tietenkään voi, sillä se on jesuiitta, sillä on paavinsa IKL, sen sanat ovat sille opetettuja. Jos se ei sensuroisi henkeni ilmausta vaan julkaisisi sen, ja vapautuisi valheaistimuksestaan, »taistelujärjestön» vankeudesta, järjestön, jonka edustajat eivät ymmärrä mitään siitä henkisestä jaloudesta mikä on Pohjatuulen esittämä kulttuuriydin, — ei edes sen vertaa, että näkisivät eduskunnan istuntosalia kaunistavissa veistoksissa, maamme suurimman kuvanveistäjän, Väinö Aaltosen töissä kauneutta, samaa jota kansamme sielukin kaipaa — jos se olisi vapaa, käyttäisin minäkin henkistä Mikaelin miekkaani lohikäärmeen, materialistisen pelkuruuden tuhoksi. Juuri tuon, nyt olemattoman (ja ehkä koskaan syntymättömän?) »Pohjatuulen-Järjestön» riveissä, isänmaallisuus käsitteen jalostamiseksi tahtoisin säälimätöntä ja totuuttarakastavaa sanaani viljellä. — Yritä sinä edellä ja kirjoita noille maan »toivoille» ja koetetaan onko Pohjatuuli jesuiitta jonka moraali on: kun me viis' hurjaa häijyä sitä yhtä rampaa hakattiin j.n.e.»

Siinä oli siis tapaamiseni tuon kansalaisen M.M:n kanssa, joten en lisää enkä poista hänen vapaan henkensä vilpittömiä sanoja, en ole sensuuri, tunnustan johtajaperiaatteen ja henkisen suoruuden arvovallan; oleN

Olavi Suvela.

Edellä julkaistu kirjoitus osoittaa selvästi, kuinka meitä vaatimalla vaaditaan astumaan poliittiselle taistelutantereelle. Pohjatuuli on kirjallis-taiteellinen julkaisu ja sellaisena epäpoliittinen. Koska kuitenkin taistelemme määrätyn maailmankäsityksen puolesta, emme halua kieltäytyä vastaamasta meille vakavassa mielessä tehtyihin kysymyksiin.

Heti kirjoituksen alussa isketään meitä syytöksillä eräistä murhista ja muista rikoksista. Käännämme iskijää kohti rintamme:

ME OLEMME VASTUUSSA NIISTÄ.

— Emme Isänmaallisen Kansanliikkeen jäseninä — liikkeestä ei ole löydetty mitään lainvastaista, vaikka hyvää tahtoa ei etsimisessä ole puuttunut — vaan valkoisen aatteen miehinä. Noista harhaiskuista olemme kärsineet, kärsineet ehkä vielä enemmän kuin vastustajamme ovat nauttineet voidessaan heittää syytökset silmillemme. Eräät meistä istuvat parastaikaa telkien takana sovittamassa niitä, jokainen meistä on valmis astumaan minä hetkenä hyvänsä vankilaan. Ja niin täytyy olla: mitä olemme rikkoneet — tahtomattamme rikkoneet, sen sovitamme lain kirjaimen mukaan. *Teot tuomitsee laki, tekijät vain omatunto ja tulevaisuus.*

Tiedämme, että vain aikaisemmat tekomme, erehdyksemme, rikkomuksemme silmien edessä voimme kulkea eteen- ja ylöspäin. Harhaiskut ovat osa valkoisen aatteen historiaa Suomessa. *Aatteen historia ei enempää kuin kansojenkaan ole pelkkää valoa.*

Kun aate syntyy ja kehittyy, täytyy sen esiintunkeutuessaan puhkaista todellisuuden kuori ja tällöin voi tuhoutua paljonkin arvokasta. Itse aate, jos se on historiallisen hetken esiinkutsuma, ei kuitenkaan vahingoitu vaan kirkastuu, löytäen oikeat toteutumismuodot.

Kirjoituksessa puhutaan kuiluista. Parempiosaisten itsekkyydestä, kansalle vieraan kielen valta-asemasta, Suomen kansan epäluuloisesta luonteesta johtuu se, että niitä on olemassa. Vasemmiston johtajat ovat harkitsevassa itsekkyydessään asettaneet puoluerajat kulkemaan pitkin yhteiskunnallisia kuiluja synnyttäen siten katkeran luokkataistelun. Porvariston johtajat ovat lyhytnäköisyydessään tyytyneet tähän ja näkemättä työväessä tärkeintä osaa kansasta jättäneet sen edut kokonaan huomioonottamatta. Uusi nuoriso näkee, että Suomen kansan tuho on edessä, elleivät joukot huomaa puoluejohtajien moraalittomuutta ja itsekkyyttä. *Se on valmis panemaan elämänsä alttiiksi, täyttämään nuo kuilut omilla ruumiillaan, elleivät Suomen kansan silmät muuten avaudu.*

Kirjoituksessa väitetään, että Pohjatuulen paavina olisi IKL ja että sen sanat olisivat sille opetettuja. Useammin kuin kerran on maassamme viime aikoina tuotu esiin se ihmeellinen käsitys, että IKL olisi jotakin muuta kuin jäsentensä pyhimpiä tarkoitusperiä toteuttamaan luotu järjestö. Jos jostakin opettamisesta voi puhua, on asianlaita täysin päinvastainen: *Johtajat ovat imeneet itseensä joukkojen syvimmän tahdon ja pyrkivät sitä toteuttamaan.* Sentähden ovat järjestön jäsenet — myös Pohjatuulen toimittajat — valmiita antamaan kaikkensa liikkeelle ilman että heidän vapaata tahtoaan on hiukkaakaan kahlehdittu.

IKL:n taistelu tapahtuu pääasiassa poliittisella rintamalla. Pohjatuuli näkee tehtävänsä taistelussa uuden, johtajaperiaatteen tunnustavan henkisen maailmankatsomuksen puolesta. Sen mielestä on kansamme elinkysymys sosiaalisen kysymyksen oikea ratkaisu. Kirjallisuutemme voi Pohjatuulen mielestä saavuttaa korkeimman nousunsa vasta silloin, kun tulenkantaja-sukupolven rohkeaan taistelutahtoon yhtyy sisäisestä näkemyksestä voimansa imevä vakavuus. *Pohjatuuli rakastaa Suomen kansan sielua ja haluaa tehdä sen voimakkaaksi ja kirkkaaksi.*

Taistelemme Isänmaallisen Kansanliikkeen sinimustan värin alla. Me näemme siinä yhdistyneinä taivaan ja maan värin. Mikä siinä on mustaa, se on maata, kärsivää, taistelevaa, erehtyvää, mikä siinä on sinistä, se on taivaan sineä, aatetta, henkeä, tulevaisuutta.

Eino Mikkola.

(Jatk. sivulta 1).

kulku ole sopusoinnussa oman sisimmän tunteemme vaatimusten kanssa, että todelliset suuret johtajapersoonallisuudet eivät voi olla rahalla ostettavissa! Heidän korkein käskijänsä on omantunnon ääni, ja heidän ylpeä itsetuntonsa vaatii saada lunastaa itsensä kokonaan uhraavan taistelun kautta heidän tekojensa arvoisen vallan. Ellei suurten aatteiden ajajiksi nouse johtajia, jotka panevat kaikkensa vaakaan, kykenevät rajattomaan uhrimieleen ja kieltäymykseen, luopumaan kaikista tämänhetkisistä aineellisuuspyyteistään, ei aatteen voitto tule koskaan toteutumaan.

Uutta vuotta aloitettaessa tuntuu tärkeimmältä vedota Pohjatuulessa johtajien itsetuntoon — näin erittäinkin, kun ajatellaan kirjallisuuden ja taiteen johtajaistuimelle kohonneita. Sillä eivätkö juuri taiteen suurmiehet ole vaikuttavimpia kansakuntien elämän muovaajia, eikö juuri heidän henkensä voima ja valo ole tienviittana tuleville?

Se maailmankatsomuksen ja yhteiskuntajärjestelmän kuva, mikä hahmoittuu nuorison sielussa alati kirkastuen, on korkeampi kuin mikään menneen historian suurista aatteista. Ja olisihan takaperoista, jos se ei sitä olisi! Nuorison maailmankatsomuksen päämääränä on henkisesti vapaa ihminen. Siksi se tahtoo estää rahan sorron ja kohottamalla joukkojen elintason poistaa katkeruuden ja passiivisen saamattomuuden. Perusedellytyksenä selviytymiseen olemassaolon taistelusta on työ, kova, rautainen työ. Nykyajan ihminen kunnioittaa vain rehellistä työtä, mutta samalla taistelee työn orjuutta, sorron orjuutta vastaan. Siksi meidän on taisteltava itsellemme olosuhteet, jolloin sisäinen kylmenemisemme lakkaa ja sieluumme alkaa virrata uutta tulisuutta ja voimaa.

Mutta tämän uuden suggestion, uuden virtauksen täytyy lähteä ylhäältä päin, johtajista. Niin pian kuin kansan keskelle nousee todella itsensä kokonaan uhraavia johtajia, herää kansan sisin tahto saada totella heitä.

Lämpö herättää lähellään lämpöä, tuli sytyttää tulta. Jalon itsetunnon innoittama työ antaa ihmiselle tulisuutta, muuttaa passiivisen voimattomuudentilan isänmaalle onnea tuottavaksi aktiivisen voitontahdon hedelmöittämäksi elämäksi.

Y. K.

Vanha sukupolvi tuijottaa taakseen, vaistouupumukseen ja kuolemaan. Nuorison sielussa on hahmoutumassa uusi ihmiskäsitys, uusi elämäntunne. Se näkee kunnian ja häpeän, näkee velvollisuudet ja vastuun, voiton ja tappion kokonaan toisella tavalla.

KIRJAILIJA.

Minun täytyi kirjoittaa kauan ja paljon ennenkuin ymmärsin, ettei kirjailija saa eikä voi tyytyä puhumaan »vaarattomista» asioista, puhumaan ylimalkaisuuksia, puhumaan ikäänkuin istuisi hän jossain rauhoitetussa huoneessa todellisen elämän vieressä ja juttelisi muutamien työstä lepäävien vieraitten huviksi.

Kymmeniä kirjoituksen aiheita olen pannut syrjään, koska ne sattuivat liian lähelle päivän vaarallisia kysymyksiä ja koska sellaisista kysymyksistä »saa» kirjoittaa vain ammattipolitikko tai sitten nimetön sanomalehtimies.

Joskushan on sattunut, että kirjailijat ovat lausuneet mielipiteensä julki. Etenkin ruotsalaisella taholla sellaista on tapahtunut: Hemmer, Gripenberg ovat sanoneet sanansa jostakin hetken kysymyksestä. Mutta se on ollut aivan satunnaista, mikään jatkuva suunnan viittominen ja yksityiskohtiin ulottuva toiminta ei ole tullut kysymykseen.

Saksalainen kirjailija Hans Grimm sanoo:

»Minä väitän ja tahdon saada sanotuksi, että saksalainen kirjailija ei ole kyennyt täyttämään tehtäväänsä kansaansa nähden, ei hän, eivätkä saksalaiset sielunpaimenet ja henkiset johtajat. Suurin syy on minun vakaumukseni mukaan kirjailijoissa ja papeissa, sillä näillä molemmilla . . . on ollut parhaat tilaisuudet tehdä jotakin.»

Hans Grimm katsoo siis, että kirjailijalla on velvollisuuksia kansaansa kohtaan.

Tällainen vaatimus voidaan nykyhetkenä käsittää väärin. Hans Grimm sanoo itse:

»Ei pidä vaatia tendenssiä eikä propagandaa eikä tarkoitusta eikä oppia, näillä kaikilla ei ole mitään tekemistä taiteen kanssa.»

Mutta hänen mielestään esimerkiksi Saksan kansalla on oikeus vaatia kirjailijoiltaan, etteivät he pakene ja piiloudu, kun on kysymyksessä saksalainen elämä, saksalainen kehitys, saksalainen hätä. »Kaikkein välttämättömintä näinä sekavina, kirjavina aikoina on synteesi, kokonaisnäkemys, suhteitten käsittäminen.»

Ja tämän synteesin etsiminen on Grimmin mukaan kirjailijan tehtävä ja velvollisuus.

*

Mikään ei ole helpompaa kuin tulkita tällaisia lausuntoja väärin.

Voidaan sanoa:

»Emmekö siis elä yksilöllisyyden aikakautta? Onko siis taiteilija vain yhteiskunnallinen tekijä?»

Jokainen suuri yksilö on yhteiskunnallinen tekijä. Itse asiassa ylläesittämämme vaatimus ei ole mitään muuta kuin — suuruuden vaatimus.

Pois itsekkäästä pikkutaiteesta suureen taiteeseen! Se on Grimmin vaatimus toisella tavalla lausuttuna.

Suuri taide selvittää ja järjestää elämää yksilölle sekä kansalle.

Christian Morgenstern sanoo Goethestä:

»Goethe, ikuisesti rakentava, järjestävä, lääkitsevä, tietä viittova — — —»

Mitä arvostelijat voivat hyvällä omallatunnolla kiittää useimmissa nykyaikaisissa kirjailijoissa?

Joskus »herkkiä tunnelmia», joskus »sattuvia luonnekuvia», joskus etevää sielunelämän »erittelyä», joskus kaunista vakavuutta tai hartautta.

Mutta kuinka usein arvostelijalla on syytä sanoa: »Tässä avautuu pääsytie uuteen suuntaan! Tässä ei yritetä istua vanhojen jo puolikuivien puitten alle kuuntelemaan viimeisten lehtien suhinaa ja 'tyytymään' isien 'rauhaan' — tässä yritetään etsiä rikasta vihannuutta, tämän päivän luvattuja maita, joissa moderni ihminen voi suorittaa innostavan päivätyönsä ilman resignatiota, ilman »tyytymis»-tunnelmaa, ilman sitä vähän suonenvedontapaista 'rauhaa' jonka saa jos pakoittautuu istumaan sen lakastuvan puun alle.»

Suuri taideteos ei milloinkaan näytä tietä taaksepäin tällaisiin ummehtuneisiin rauhanlehtoihin. Se ohjaa aina taisteluun. Sillä vasta tulisessa, ajan vaatimassa taistelussa on kunkin polven oikea, elämän siunaama rauha.

*

Palaan vielä Hans Grimmiin. Vaadittuaan kirjailijoita suuntaamaan ajattelunsa kansan ratkaiseviin elinkysymyksiin hän väittää, että kirjailijan ei sovi ajatella »omaa mukavuuttaan eikä omia surumielisyyksiään eikä omia heikompia tai voimakkaampia hurmioitaan ja pyyteitään ja himojaan eikä liioin taiteellista itsetyydytystään, joiden kaikkien vaikutuksesta uusi kaunokirjallisuutemme on niin toivottoman leikittelevää ja tehotonta.»

Tehotonta, sitä juuri on aikamme kirjallisuus liian suuressa määrin.

Siihen täytyy taas tulla ydintä. Sen pitää olla ravintoa kansalle, taikaravintoa, joka antaa muuten saavuttamattomia voimia.

Kirjallisuuden pitää olla tärkeänä ja r e a l i s e n a tekijänä kansan elämässä. Ellei se ole sitä, ei sillä ole olemassaolon oikeutusta.

Kersti Bergroth.

KELLOT.

(»THE BELLS»).

Julkaisemme toimittaja Oskari Nousiaisen tekemän uuden suomennoksen amerikkalaisen EDGAR ALLAN POEN (1809—49) maailmankuulusta, osaksi Schillerin vaikutuksen alaisena syntyneestä runosta »The bells». Elämässään paljon kärsinyt, kurjuudessa kuollut runoilija on paitsi suggeroivia kauhukertomuksiaan luonut ihania runoja, jotka hyväilevät äänteellisellä sulollaan ja musikaalisuudellaan korvaa. Niissä on jotain mystillistä, tuonpuoleiseen viittaavaa, joka muodostaa vastapainon runoilijan katoavaisuusajatusta hautovalle syvälle pessimismille.

I.

KUULKAA, REET JA KULKUSET —
HOPEISET!
RIEMUN RIKKAAN MAAILMASTA TULVII KIRKKAAT
SÄVELET
HEI, NE HELKKÄÄ, HELKKÄÄ, HELKKÄÄ
HALKI JÄISEN TALVIYÖN!
TAIVAANKAARI SYTTYY, VÄLKKÄÄ,
ON KUIN KIDEMERTA PELKKÄÄ
HOHTO YLHÄN TALVIYÖN;
KELLOT SAMAN SOINNUN SAA,
RUNON RYTMIN KAIUTTAA.
NIINKUIN LUMON LOIHTIMINA HOPEISET TIU'UT SOI—
TALVI-ILTAAN SOI, SOI
SOI, SOI, SOI —
HELKÄHDELLEN, HELSKÄHDELLEN AILAKOI.

II.

HÄIDEN KELLOT HELKÄHTÄÄ
SOINNUT NÄÄ
ONNEN SUUREN SALATUSTA MAAILMASTA VÄRÄJÄÄ!
RIEMUIN KULTAKELLOT LYÖ!
TUOKSUN HUUMAA HENKII YÖ
KIRJOKULTA-SOINTUJEN
SULOKAIUT KANTAEN
NIITTYIN TAA
KORVAAN TURTURKYYHKYSEN, MI KEHÄÄ KUUN
TUIJOTTAA!
SÄVELVIRRAT HUMINOI,
LÄHTEHIÄ SULOSOINTUJEN, KAS, KUOHUT KUKKUROI
LEMMEN, OI,
HURMAA SOI —
HUOMEN-ONNEN TARINOI!
HYPPYYN, TANSSIIN VIEDÄ VOI
HELKKYVÄISET, VÄLKKYVÄISET
KULTAKELLOT, KUN NE SOI, SOI,
KUN NE SOI, SOI, SOI, SOI,
SOI, SOI, SOI —
LAULUNLENNOIN, HELKKEIN HENNOIN KUN NE SOI!

III.

PALOKELLON PRONSSI SOI —
VAIKEROI!
MINKÄ KAUHUN KIIHKOSOINNUT YÖSSÄ KUMINOI!
TURMANVIESTI ULVAHTAA
TUSKAA, UHKAA VALTAVAA!
SANAT HÄTÄÄ TURHAAN. SOI,
KAUHUN, OI, VAIN HUUTAA VOI
SÄVELET
HULLUN-MIELETÖNNÄ KIRKUIN, VALITTAEN,
RUKOILLEN
ARMAHDUSTA, LEMPEYTTÄ HÄVITTÄVÄIN LIEKKIEN.
AVARUUTEEN KOHOO, KIITÄÄ
RÄIKKY EPÄTOIVOINEN,
LIEKKIMEREEN KIRPOO TUO
TAISTON-KIIHKO-SÄVELVUO;
KUUHUN SAAKKA KALPEAAN
TUSKANSOITTO SOI, SOI,
EPÄTOIVON ÄÄNI SOI
KIRKUEN!

KELLOT VONKUU, ULVOO, ÄRJYY,
ILMARANNAT YÖSSÄ VÄRJYY
KOHINASSA SYNKKÄIN KAUHUNAALTOJEN!
KORVAA VIHLOO HIRVEÄT
TUHOKAIUT,
VAARANRAIUT,
HILJENEVÄT, KIIHTYVÄT.
YÖSSÄ KORVA KUULLA VOI:
ULVAHDELLEN,
RÄIKÄHDELLEN
VASKI HUUTAA, VAIKEROI,
TULEN KERA UHKAAN KIIHTYIN, VAIMENTUEN
PRONSSI SOI,
SOI,
TUSKAA SOI —
PALOKELLOT SOI, SOI,
SOI, SOI, SOI —
KAUAN KAIKUU, KAUAN RAIKUU, VAIKEROI.

IV.

KUULKAA MALMIKELLOT SOI —
KUMINOI!
MIELEN JYLHÄN-VAKAVAKSI NIIDEN KAIKU
MUUTTAA VOI!
VAPISEMME YÖSSÄ NIIN,
VIILTÄÄ LUIHIN, YTIMIIN
KAUHISTAVA, SURUNKOLKKO SOITTO TÄÄ.
TUSKAA JOKA VOIHKE NÄIDEN
RUOSTUNEIDEN KURKUNPÄIDEN
RÄMÄJÄÄ!
VARJOKANSA, AH, ON MAJAA
TORNISSA, SEN SOITTO KAJAA,
HYMÄJÄÄ
KUNNIATA YLHÄÄ SILLE
KAJAA, KAJAA KAIKU TÄÄ,
ETTÄ IHMISSYDÄMILLE
KIVEN NÄIN SE VIERITTÄÄ.
OSA IHMIS-, ELÄINSUVUN
EI NÄÄ AAVEET TORNINKUVUN —
PEIKOT VAIN;
KUNINKAANSA MALMIIN LYÖ,
VARJOTANSSIN SOINNUT LYÖ —
LYÖ;

KELLOIN JUHLASOITTO SOI,
RINTA KOHOO, AILAKOI;
MALMI RIEMUSOINNUN SOI,
PEIKOT KIRKUU, KARKELOI;
RUNON TAHDIN KAIUT SAA,
HAAMUTANSSI HULMUAA;
MALMIN JUHLASOITTO SOI,
MURINOI,
RUNON RYTMIN SOINNUT SAA,
SITÄ VÄRJYY, VAPAJAA
KELLOT, KUN NE SOI, SOI —
KUN NE SOI, SOI, SOI —
VALITTAEN KUN NE SOI;
SIELUKELLOT TAHDIN SAA,
VAIKEROI — OI — OI: —
ONNEA MYÖS TULVAHTAA
HAUTAKELLOIN RYTMI VOI,
RUUMISKELLOT, KUN NE SOI —
KUN NE LAULAA, TARINOI —
MALMIKELLOT, KUN NE SOI, SOI,
SOI, SOI, SOI —
VALITTAEN, NYYHKYTTÄEN VAIKEROI.

TAIDE JA TAIDEARVOSTELU.

Taiteilija.
Taidearvostelija.

Taiteilija: Niin, mitäkö ajattelen taidearvostelusta? Suhtaudun siihen kielteisesti. Muuta en voi sanoa. Mitä hyötyä siitä olisi taitelijoille enempää kuin yleisöllekään? Minun ymmärtääkseni ei mitään jo senkin vuoksi, että taidearvostelija aina käsittää tehtävänsä perin pintapuolisesti. Hän ei ymmärrä taiteen keskeisiä kysymyksiä, hän sivuuttaa ne ja puhuu toisarvoisista kirjallisista asioista. En nyt kuitenkaan välitä esittää esimerkkejä. Joka tapauksessa olen sitä mieltä, että taidearvostelu on tarpeetonta.

Taidearvostelija: Minä käsitän arvostelun tehtävän toisin. Olen sitä mieltä, että taidearvostelijalla on tärkeäkin tehtävä yleisön maun kehittäjänä. Mihin yleensä pääsisimme ilman taidearvostelua? Mitä merkitsisi taiteilijan työ inhimillisesti katsoen, ellei hänestä ja hänen saavutuksistaan kukaan kirjoittaisi? Uskallan olla tätä mielipidettä, vaikka myönnänkin, että taidearvostelulla, kuten kaikella inhimillisellä toiminnalla, on vikansa ja puutteensa. Se on ensiksikin subjektiivista, kokonaan yksilöön sidottu. Mitä arvostelija tajuaa, mitä näkee, sen hän esittää yleisölle. Kuinka voisikaan toisin olla?

Taiteilija: Anteeksi, että keskeytän! Pidän tätä rajoitusta suurena puutteena. Kuinka arvostelija, joka suhtautuu tehtäväänsä subjektiivisesti, voi työssään olla oikeamielinen? Se, joka lähtee tältä pohjalta, ei mitenkään voi tehdä arvosteltavilleen oikeutta. Ei mitenkään! Sillä jokainen yksilö on luonteeltaan, olemukseltaan, perin rajoitettu. Hän voi kenties ymmärtää jotain, kaikkea, taidetta kokonaisuudessaan, ei ikinä! Se on varmasti väärä lähtökohta.

Taidearvostelija: Minä en parhaalla tahdollanikaan voi sitä ymmärtää. Minä olen näet sitä mieltä, että objektiivisuus on jotain abstraktista, ajateltua eikä tosi-olevaa. Ken, toisin sanoen, pyrkii objektiivisuuteen arvostelussaan, se mielestäni jo on väärässä.

Minä jatkan vielä esitystäni subjektiivisesta arvostelusta, jota pidän epätäydellisyydessäänkin ainoana mahdollisena. En todella voi ajatella, että rehellinen ihminen voi muuta olla suurin piirtein katsottuna. Sanoin niin varovaisuuden vuoksi, sillä ymmärränhän toki niin paljon taiteesta, että tiedän siinä olevan puolia, joita voi nimittää objektiivisiksi. Tarkoitan tekniikkaa, osaamista sanalla sanoen. Jos taiteilija tekee piirustusvirheitä (joita ei voi perustella), jos hänen värinkäyttönsä on virheellinen y.m., niin niiden teroittaminen kuuluu arvostelijan niin sanoakseni objektiivisiin velvollisuuksiin. Mutta sellaisten esittäminen ei käsittääkseni ole taidearvostelua korkeammassa mielessä. Taulu tai kuvanveistoteos voi olla virheetön eikä se sittenkään miellytä.

Taiteilija: Mitä minä, mitä me taiteilijat välitämme siitä, miellyttävätkö teoksemme taidearvostelijaa vai ei, kunhan ne ovat hyviä, virheettömiä. Kunhan ne eivät kuulu huonoon taiteeseen. Minun nähdäkseni meikäläiset taidearvosteliiat kirjoittavat niin paljon pötyä, tekevät niin paljon kirjallisuutta. Minun käsitykseni on se, että taidearvostelijan tehtävän pitäisi rajoittua juuri näiden objektiivisten seikkojen toteamiseen. Kaikki muu — ja sen vuoksi koko meidän nykyinen taidearvostelumme — on pahasta.

Taidearvostelija: En usko sitä. Sillä silloinhan täytyisi puhua puhtaasta »toveriarvostelusta», siitä arvostelusta tarkoitan, jonka taiteilijat ateljerissä toisistaan antavat. Ei, palaan jälleen taidearvosteluun korkeammassa mielessä, johon jo viittasin. Minun ymmärtääkseni taidearvostelija ei voi pysähtyä ainoastaan huomauttamaan noista taideteoksen niin sanotuista objektiivisista seikoista, kuten mahdollisista piirustusvirheistä, värien käytöstä y.m., ei, niiden täytyy hänelle olla tavallaan toisarvoisia suureita. Sillä kuinka sanoikaan Delacroix? Hän lausui joistakin teoksista — olivatko omia, en muista —, että virheet tekevät ne siksi, mitä ovat. Jos virheet ottaa pois, mitä silloin jää taideteoksesta jäljelle? Mutta jos näin on, jos taideteoksen arvo riippuu tällaisista määrittelemättömistä suureista — ja niin minusta tuntuu —, silloin taidearvostelukin, siitä ei pääse mihinkään, pohjimmaltaan on subjektiivista. Arvostelijan yksilöllisyydestä riippuu, mitä hän voi taidearvostelusta tehdä, aivan samoin kuin taiteilijan persoonallinen panos ratkaisee hänen luomistyönsä arvon.

Taiteilija: Minusta taidearvostelu silloin menettää pohjansa. Ellemme pitäydy noihin mainitsemiini objektiivisiin seikkoihin, joudumme hyllyvälle pohjalle. Arvostelun pitäisi, mikäli se on tarpeellinen, pyrkiä ainoastaan tältä pohjalta, nim. teknilliset seikat huomioon ottaen, yleispätevästi esittämään, miten taiteilija on tarkoituksensa toteuttanut, onko hän onnistunut vaiko ei. Siihen minusta taidearvostelun tehtävä rajoittuu.

Taidearvostelija: Luulen ymmärtäväni, mitä tar-

(Jatk. siv. 16).

KIRJALLISUUS

PORTTEJA RAOITETAAN.

Eino Railo: Silkkihuivi ja virsikirja. W.S.O.Y.

Viime joulun jokseenkin hedelmättömästä kirjajoukkiosta muodostui minulle tohtori Railon uuden teoksen lukeminen mieluisaksi yllätykseksi. Siitä huolimatta, että teoksen valtasävelenä jo kielellisesti alakuloisesa Aho—Sillanpää-väreilyssä, ovat uupumuksen ja alistumisen valittavat äänet, jäi minulle vakuuttava tunne, että teoksen »Silkkihuivi ja virsikirja» näkemys ihmisten välisen sieluelämän virtauksesta on nykypäivien kirjallisuudessamme poikkeavan syvälle tunkeutuvaa.

Tarkoitukseni ei ole lähteä luomaan tästä ansiokkaasta teoksesta mitään taiteellista, eri näkökannoilta arvioivaa puntarointia, vaan koetan saada suppean yhteisvedon niistä pääajatuksista, joita se on minussa herättänyt. Hämmästyksekseni on yleinen arvostelu sivuuttanut melkein vaieten sen puolen, mikä minun mieleeni on jäänyt ikäänkuin perusvoimana teoksesta. Siitä löysin ensikerran todella korkeamman näkemyksen asteelta katselevan, puolueettoman ja samalla totisen tilityksen sanan noista kansamme kipeistä kohtaloista, joiden jälkeenjättämät kuilut näyttävät olevan kovin vaikeasti poistettavissa.

Teoksen peruspsykologia on sinänsä kirjallisuudessamme melko harvinainen. — Rikas ja oppinut mies tunnustaa köyhän ja oppimattoman miehen lopultakin itseään jalommaksi, tunnustaa omasta menettelystään johtuvaksi syyllisyydekseen, että köyhä mies joutui taistelemaan johtajana punaisten rintamassa hänen taistellessa valkoisella puolen.

Vaikkakin tekijä pidättyy köyhän miehen, Tinarin, sieluelämän myötäeletystä kuvauksesta, ei hän käsittele häntä kuitenkaan mitenkään ulkokohtaisena »kansasta» otettuna »tyyppinä», vaan antaa teoksensa minän tarkastella häntä elävänä ihmisenä, sanoisinko sielutieteellisenä probleemina. Mutta miksi tuo tuskastuttavan raukkamainen heikkouden sävel: uskaltaisinko itsellenikään myöntää syyllisyyttäni? Tekijän kyky tunkeutua tekojen aiheuttajain alkusyihin olisi muodostunut mielestäni suorastaan nerokkaaksi, jos hän olisi rohjennut antaa henkensä leimuta ja kohota todellisen runoilijan luomispakon kaikkensa uskaltavaan pelottomaan voimaan ja syvällisyyteen. Näin olisi teos kohonnut suorastaan suuren taideteoksen väkevään draamalliseen tehoon ja samalla vieden käsitystämme kappaleen matkaa eteenpäin muodostunut sovittavaksi tekijäksi kuilujen tasoittajana.

Meillä vaaditaan tätänykyä vasemmalla, vieläpä keskustassa yhteiskunnallisten kysymysten käsittelyä kirjallisuudessa. Tohtori Railon teos todistaa puolestaan, kuinka vähän tiedon syvämuokkausta vailla olevat aivot kykenevät saamaan selvää yhteiskunnallisten probleemien ratkaisuista. Heillä ei ole muuta kuin vaistojensa äänet hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä, tuhoa tuottavat vihassa, suuret rakkaudessa.

»Silkkihuivi ja virsikirja» näyttää, mitä kuiluja tuottaa luokkakasvatus ihmisten väliin, kuiluja, jotka eksyttävät heidät katselemaan toisiaan epäluulon ja vihamielisyyden muurien takaa, estäen lähentymästä toisiaan ihmisinä. — Lukiessani toht. Railon kirjaa alkoi mielikuvitukseni elää ja loihtia kiihkeitä toiveita, että tekijä olisi kirjansa lopussa antanut vihamielisyyden pudota suomusten silmiltä, antanut heidän kokea uudestisyntymisen ilon ja suunnaten katseensa tulevaisuuteen lähteä yrittämään yhteisvoimin. Silloin hän olisi päätynyt sille yhteiselle tielle, mitä Suomen taisteleva nuoriso tänä hetkenä kulkee. Tähän ei tekijällä ollut voimaa, vaan teos päättyy lannistumiseen, kuolemaan oman käden kautta ja kuoleman odotukseen. — Tällaisena on teos mielestäni inhimillinen todistuskappale, joka paljastaa vanhan ja uuden ajattelun ristiriidan.

On kuitenkin kiitollisuudella todettava, että tämä teos on rehellisesti pystytetty tienviitta, joka näyttää, miten työ on aloitettava. Se on enne, että tulevaisuus on tuova kirjallisuutemme uusia, elämänvoimaksi puhkeavia säveliä. Samalla kuin se ilmaisee, että kirjailija elää kohoavan henkisen kehityksen murrosaikaa, on se todistus, että luovan sielullisen elämän perusedellytykset ovat eetilliset arvot.

Unto Koskela: Helena ja valhe. Gummerus.

Hämmästyttävää on nuorison rohkeus! — Eikö ole hiukan nurinkurista, että nuoret pojat kirjoittavat avioliitosta, kun sensijaan vanhat miehet eivät siitä välitä puhua mitään? Puhuakseni setämäisesti sanon, että Unto Koskela on nuorukainen ja nuorukaisena ehdottomasti lupaus. Hän osoittaa melkoista psykoloogista herkkävaistoisuutta, mutta hänen henkilönsä eivät vielä kestä yksilöllisyyden puntariin nostamista. He ovat toistaiseksi naisten tunteita liikuttavia vähän väkevöityjä viikkolehtisankareita.

Mielestäni olisi paikallaan, että Koskelan ikäkaudella kirjoitettaisiin esim. rehellistä ylioppilasromaania tai jotain siihen verrattavaa. Luulisin sellaisessa taiteellisen onnistumisen olevan paljon varmempaa, sillä silloin ei vielä auta vaatiakaan mitään kirkastunutta elämänkäsitystä ja maailmankatsomusta, vaan riittää, jos valtasävelenä on todelta vaikuttava elämäntunne.

Koskelalle niinkuin jokaiselle kirjailijalle olisi hyväksi, jos jaksaisi heittää pois kaiken halpahintaisen, tutkia itseään ja kuunnella suurten miesten syviä ääniä, jotka kantautuvat kaikkien aikojen yli. Ehkä hän silloin löytäisi pohjan, mistä hänen luontaiset lahjansa pääsisivät kehittymään.

Tyyne Maija Salminen: Elämä jatkuu. W.S.O.Y.

Tyyne Maija Salminen on uusin ja myös ikänsä puolesta nuoriin kuuluva tulokas kirjallisuuteemme. Sanottakoon heti, että hänen otteensa on poikkeuksellisen vakava ja tosi. »Elämä jatkuu» ilmentää joka sivullaan väkevää todellisuutta kuvastavaa elämäntunnetta. Kirjan ilottomuus, yksitoikkoisena jatkuva päivien harmaja kierto, ulkonaista puolta realistisesti korostava arkielämän tausta, akkojen jokapäiväiset puheet, niiden syvimpänä kohteena toimeentulon huolet ja aistielämän punainen lanka, — siinä teoksen ydinsisältö. Luettuaan kirjan on lukijalla persoonallinen kuva Tyyne Maija Salmisesta. Teos jättää vakuuttavan tunteen, että tällä nuorella kirjailijalla on oma alueensa huomispäivän kirjallisuudessa.

Mutta lahjakkaalle kirjailijalle on hyödyksi, että »arvostelija» ilmaisee rohkeasti myös puutteet ja ajatuksensa kehityssuunnasta. Luettuani kirjan »Elämä jatkuu» heräsi minussa kiihkeä ikävä julistuksen sanaa. Teoksen ilmentämä elämä on painostavan raskasta ja paikallaan seisovaa, vailla kehitystä ja kaikkea pyrkivää ponnistelua. Suomalaisten kirjailijain erikoinen intohimo on aina ollut kirjoittaa oikein »maan tasalta». Tahdotaan kuvata milloin »työväkeä», milloin »kansaa» ja seuraus on, että kirjallisuutemme, hiukan liioitellun kuvaannollisesti puhuen, ei sisällä juuri muuta kuin jollakin tapaa alamittaisia yksilöitä, »tyyppejä», joista lukiessaan kansa masentuu ja vierautuu kirjallisuudesta. Elämähän on yksilöiden moninkirjava joukko kuningassieluista kerjäläisiin. Vaistomme janoavat esikuvia, joiden viitoittamille teille voisimme suunnata elämäämme. Miksi meidän siis pitää välttämättä täyttää kirjallisuutemme ihmiskuvilla, jotka saattavat sekä maailman että itsemme tuohon sietämättömään mitättömyytemme luuloon?

Tyyne Maija Salmisen teos on rehellinen läpileikkaus tuollaisesta eukkojen hallitsemasta laitakaupungin elämästä. Mutta miksi heidän kaikkien täytyy olla niin kiusallisen samankaltaisia? — Tyyne Maija Salmiseen kiinnitetään hänen esikoisteoksensa jälkeen toiveita, että hän nousisi tekijäksi, joka ei petä kutsumustaan, vaan toisi Suomen kansalle esille parhaan ja elinvoimaisimman, mitä hän on löytänyt työväen sielusta. Silloin hänellä tulee olemaan sijansa isänmaamme tulevaisuuden rakennustyössä.

Yrjö Koivukari.

VAIN VIISITOISTA VUOTTA.

Kirj. *Usko Hurmerinta.*

Omistettu uudestisyntyvän, onnellisen Suomen vartijoille.

POIKANI:
VIISTOISTA VUOTTA MA MAANNUT VAIN
OLIN HAUDASSAIN,
MINUN RUUMIINI, MUTTA SIELU EI:
SEN KESKELTÄ TAISTELUN MELSKETTÄ VEI
JOKIN KORKEUTEEN,
KUN SYÖKSYSSÄ RYNNÄKÖN KIIVAIMMAN
MINÄ TUNSIN VIHLAISUN POLTTAVAN,
NÄIN TOISTEN RIENTÄVÄN VOITTOA PÄIN, —
MINÄ JÄLELLE JÄIN
— KUOLLEENA. — NE SINNE MUN HAUTANI LOI,
NE PYSTYTTI KIVEN JA SEPPELET TOI
JA NE KIRJOITTI KIVEEN:
»EI MILLOINKAAN
NÄÄ SANKARIT VÄISTYNEET PAIKALTAAN.
HE HENGELLÄÄN LUNASTIVAT VAPAUDEN;
ME VAALIMME PERINNÖN SEN.»

JA MUN OLI NIIN HYVÄ HAUDASSAIN
VAIKKA KUOLLUT OLIN.— EI, UNTA SE VAIN
LIE OLLUTKIN? — — —
LÄPI KUMPUNI MULLAN MA KATSELIN,
KUN VAPAANA KANSA ASKAROI,
VAPAANA LAULU JA NAURU SOI.
KÄVI UUSIN USKOIN PELLOILLA TYÖ,
OLI POISSA SATOJEN VUOSIEN YÖ.
MA KATSOIN JA NÄIN SEN RIEMUITEN
KERA TOISTEN VAINAJIEN.

POIKANI:
VIISTOISTA VUOTTA MA MAANNUT VAIN
OLIN HAUDASSAIN,
KUN LÄVITSE KUMPUNI MULLAN JA MAAN
KÄVI VIIMA. MÄ HAVAHDUIN: KAUTTAALTAAN
NÄIN KUKKIEN KUOLLEEN, JA AURINGON
NÄIN PEITTYNEEN PILVIEN VARJOHON.
NÄIN PELLOILLA KULKEVAN KYNTÄJÄIN
EI RYHDIKKÄINÄ, VAAN PAINUNEIN PÄIN,
ÄÄNETI, SILMISSÄ PALAEN
SAMA MURHE JA VIHA, MI VUOSIEN
TAKAA MEIDÄT SAI TARTTUMAAN TAPPARAAN
Ja SEN ISKEMÄÄN SORTAJAAN.

MITÄ KUMMAA TÄÄ? TÄTÄ KÄSITÄ EN?
MINÄ KÄÄNSIN KATSEENI TOISAALLEN
JA KAUHISTUIN, OLI TOTTA SE NIIN:
O L I P A L A T T U A I K O I H I N E N T I S I I N.
NÄIN KANSANI KOHTALOON TARTTUNEEN
SAMAIN KÄSIEN, JOISTA EI TARKALLEEN
VIELÄ KULUNUT VELJESMURHIEN VERI!
OI, MAANI, NÄIN PIANKO HUKKA SUN PERI?
SENVUOKSIKO ARMOSTA SILLOIN NIIN
MAANPETTUREIN ELÄMÄ SÄÄSTETTIIN,
ETTÄ KERALLA UUSIEN JUUDASTEN
HE NYT MYISIVÄT KANSANSA VAPAUDEN? —
JA, POIKANI, VIISTOISTA VUOTTA VAIN
OLIN VASTA MA MAANNUT HAUDASSAIN!

YLÖS NOUSIN JA PATSAANI KIVIHIN
KÄSIN TARTUIN VIHASTA VAPISEVIN,
SEN KAADOIN JA VALHESEPPELEN
POIS LUOTANI HEITIN INHOTEN:
M I N U N T Ä Y T Y I K Ö K A A T U A S I K S I V A I N,
E T T Ä K A A T U A S A I N ?

POIKANI:
SINÄ TULIT JA VELJENI.
USKOIN PAATISIN
TE KÄVITTE PATSAANI KIVIHIN
NE NOSTAEN ENTISTÄ KORKEAMMALLE
JA VANNOITTE VALAN:
»TÄLLE MAALLE
EI KOSKAAN SORTAJAN JALKA JÄÄ,
KUN MEISTÄ VAIN YKSIKIN HENGITTÄÄ!»
SEN KUULIN JA TAHDON USKOA SEN.
TE LUOTTE MAALLE SEN HUOMENEN,
JONKA ENSI SÄTEET ME LUNASTIMME
VERIHINNOIN. SEN TEILLE TAISTELIMME.

YLÖS! TAISTELUUN! KUIN TULI PITKÄISEN
TE LYÖKÄÄ, MAAN TOMUKS' POLTTAEN
POIS MYRKKYINEN RUTTO JA VIERAS SAASTA!
E I O R J A I N M A A T A T U L E S U O M E N M A A S T A !
TAISTOON! JA HENGET SANKARIVAINAJAIN
KÄY EELLÄNNE TIETÄ VIITOITTAIN.

TEATTERI

EDISTYSSEURAT JA NIIDEN NÄYTELMÄOHJELMISTOT.

Ei kai tarvitse kenellekään selvittää, mikä on edistysseura ja mikä sen pyrkimys ja päämäärä. Uskoisi sen seikan olevan jokaiselle selvän tänä aikana, jolloin edistys- ja valistusseuroja on jokaisella paikkakunnalla, kaupungissa ja maaseudulla, montakin samalla paikkakunnalla. Ja huolimatta erilaisista nimistään, niillä kaikilla on sama päämäärä: etupäässä nuorisoon suuntautuva henkinen kehittäminen ja kasvattaminen siveellisaatteellisella pohjalla. On luonnollista, että näiden seurojen — paitsi varsinaisten esitelmä- ja keskustelutilaisuuksien — myös muiden tilaisuuksien, kuten juhlain ja iltamien, tulee ohjelmansa puolesta olla jalojen aatteiden julistajia, aatteiden, jotka seura on omaksunut ja joita se tahtoo yleisölleen selventää. Viimeisenä kymmenenä vuotena on tässä suhteessa kuitenkin ollut huomattavissa ilmiöitä, joihin edistysseurojen työntekijäin on syytä kiinnittää vakavaa huomiota ja koettaa ohjata seuraelämän kehitystä uusille urille.

Epäämätön tosiasia nim. on, että ensimäisen aatteellisen tuulahduksen ohi mentyä seurojen toiminnassa usein on tapahtunut aatteellisten ja siveellisten periaatteiden höltyminen, mikä on omiaan johdattamaan nuorisoa kokonaan päinvastaiseen suuntaan kuin mitä seura alkuaan on päämääräkseen asettanut. Jätämme tässä kokonaan käsittelemättä sen surullisen tosiseikan, että monissa seuroissa kaikenlaisten muotitanssien matkiminen on saanut suurimman tilan iltamien ohjelmissa, haluamme vain kiinnittää huomiota makusuuntaan suuresti harrastettujen seuranäytelmien valinnassa. Eivätkä viimeaikaiset ilmiöt sillä taholla ole suinkaan ilahduttavia. Ajattelemme nyt etupäässä maalaisnuorisoseuroja ja niihin kuuluvaa maalaisnuorisoa, jonka pysyminen — nykyajan sivistyksellisiäkin arvoja tavoitellessaan — vanhemman ajan patriarkkaalisen ryhdin säilyttämiseksi. Sillä tuon kansan peruskerrosten siveellisen ryhdin säilyttäminen on loppujen lopuksi koko kansan terveen elämän ja kehityksen pohja ja perusta.

Viimeaikojen väärän vapaamielisyyden mielilauseita on »L'art pour l'art» — taide taiteen vuoksi. Se on hyvin usein tahdottu selittää siten, että jokainen korkeihin siveellisiin päämääriin tähtäävä taide ei ole kyllin hyvää, ei ansaitse täyden taiteen nimeä. Taide on tahdottu vapauttaa kaikista aatteellisista pyrkimyksistä ja menty siinä niin pitkälle, että kaikkinainen siveettömyyskin on ollut sallittua, kunhan se vain on ollut »taiteellista». Tämä vapaamielisyys on jo myrkyttänyt koko maailman näytelmätuotannonkin. Se puolestaan on taasen myrkyttänyt yleisen maun siihen määrään, ettei pidetä näytelmää paljon minään, jos ei se sisällä enemmän tai vähemmän peitettyjä ruokottomia letkauksia ja vitsejä. (Huom! Operettien ja ilveilyjen tekstit!) Jos taas näytelmään on kiedottu jonkun jalomman aatteellisen asian ajaminen, ovat arvostelijat aina valmiita huutamaan taidetta huonontavasta »tendenssistä», tarkoituksellisuudesta.

Jätämme tässä kokonaan sivuun ne syyt ja lähteet, mistä sellainen epäsiveellisyyttäkin julkisesti suosiva taidesuunta on saanut alkunsa ja mihin se lopullisesti tähtää, haluamme vain kiinnittää huomiota siihen tosiseikkaan, että moinen makusuunta on jo saanut huomattavaa jalansijaa edistysseuroissammekin.

Tämän kirjoittaja on saanut tietoja varmalta taholta siitä, että nuorisoseurat yhä enemmän vaativat näytelmäohjelmikseen kaupunkilaisteatterien malliin kaikenlaisia kevytmielisiä ilveilyjä, jotka ovat edellä kosketellun taidesuunnan todellisia kukkia ja kuvastavat nykyajan veltostunutta siveellistä ryhtiä. Jos näytelmien hakijoille suosittelee aatteellisia tai siveelliseltä kannalta moitteettomia näytelmiä, ei niitä oteta huomioon senvuoksi, etteivät ne »mene yleisöön». Täytyy ehdottomasti mennä turmeltuneen kaupunkilaismaun mukana ja esittää epäilyttäviä ulkomaalaisia ilveilyjä, joiden jokainen vähänkin asiaa punnitseva tietää olevan aatesisällöltään aivan vastakkaisia niille tarkoitusperille, mitä nuorisoseurat tavoittelevat.

Ei. Jos edistysseurat tahtovat todellakin ajaa jaloja tarkoitusperiä, on koko niiden toiminnassa ja näytelmienkin valinnassa sanouduttava irti siitä »lipilaarisuudesta», joka murheellisella tavalla on jo imeytynyt koko kulttuuri-elämäämme ja pilannut ihmisten terveet siveelliset käsitteet. Sitä uutta elämän käsitystä, jota tämäkin lehti on ryhtynyt kansaan istuttamaan, tarvitaan kipeästi edistys- ja valistusseurojenkin toimialoilla. *Puseromies.*

AIKAMME KESKEISIN KYSYMYS KAJ MUNKIN KÄSITTELEMÄNÄ.

Kaj Munkin »Sanan» edessä ovat arvostelijamme yleensä »mykistyneet», »vaienneet hartaina», kehoittaneet »kutakin itseään tilittämään suhteensa» k.o. näytelmään j.n.e. Tämä mykistyminen heti kun on kysymys *todella vakavista* asioista on hyvin ominaista tälle ajalle.

Mutta on vaarallista yrittää vaikenemalla kuolettaa aikamme tärkeimmät kysymykset ja polttavimmat probleemat. Ne, joiden *ohi* ei mitään tietä uuteen, hedelmällisempään tulevaisuuteen ole olemassa.

Antaa mielellään anteeksi Maj Munkin näytelmän suuret taiteelliset puutteet, m.m. kömpelön, kuluneen replikoinnin j.n.e., kun toteaa, että tässä näytelmässä on todella — vaistomaisesti tai tietoisesti — osuttu suoraan ajan keskeisimpään kysymykseen ja kyetään — vaistomaisesti tai tietoisesti — sanomaan siitä jotakin positiivisesti valaisevaa.

Tämä keskeinen asia on:

Aikamme koko henkinen elämä, myöskin kristillisyys, on niin hedelmätöntä kuin on sen vuoksi, että *me emme voi uskoa näkymättömän maailman reaalisuuteen.*

Ja Munk sanoo melkein selvästi, että vasta siitä alkaa »uusi aika», kun tämä realiteetti jälleen tajutaan.

Sen vuoksi on nykyisen kristillisyyden julistus niin voimatonta ja tuottaa niin vähän hedelmää, että sillä itselläänkään ei ole elävää tuntoa ja tietoa henkisestä todellisuudesta. Näkymätön maailma on kuin kadonnut saavuttamattomiin etäisyyksiin, kuoleman taa.

Nykyisen kristillisyyden julistus synnistä ja armosta ei saavuta ihmisiä, sillä mitä muuta kuin tyhjiä abstraktioita voivat sellaiset käsitteet kuin synti ja armo olla ihmiselle, joka *ei voi* uskoa muun kuin aineellisen maailman todellisuuteen.

*

Munkin näytelmän Johannes symbolisoi sellaista nykyajassa elävää ihmistä, jolle »näkymättömät» olennot ja voimat ovat todellisuutta, jonka hän *näkee* ympärillään ja jonka keskellä osa hänen olemustaan elää. Sellaista ihmistä pitävät tosiaan melkein kaikki tämän ajan »tavalliset» ihmiset hulluna. Ja hän itsekin saa tuntea itsensä tavallaan hulluksi. Johannes sanoo olevansa Kristus. Tulee mieleen Paavalin sanat: »En minä, vaan Kristus minussa.» Jälleen on Johannes symbooli: sellaiselta kuin hänestä, niin vaikealta, *täytyy* tällä hetkellä tuntua jokaisesta todella Kristuksen hengen täyttämästä ihmisestä hänen liikkuessaan sekä Kristuksen kieltäjien että hänen tunnustajiensa parissa.

*

Johanneksen ja lapsen tekemän ihmeen *laatu* ei merkitse oleellista. (Kun puhutaan juuri kuolleen herättämisestä olisi katsoja kyllä taipuvainen samoin kuin näytelmän lääkärikin uskomaan valekuolemaan.) On kysymys »ihmeestä» yleensä, sen mahdollisuudesta.

Eräs arvostelija ja monet muut ihmiset itsestään tai häntä siteeraten ovat sanoneet, että olisi loogillisempaa ja ehyempää, jos Johannes olisi tehnyt ihmetyönsä hulluna eikä vasta täysijärkiseksi tultuaan. Tyypillisen nykyaikaisen ajattelun kannalta se ehkä kyllä olisi »loogillisempaa» j.n.e. Mutta tätä täytyy ajatella *itse näytelmän* loogillisuuden kannalta: Munk puhuu myös tulevaisuudesta, vanha Mikkel odottaa »uutta aikaa», uutta profeettaa. Juuri pojastaan Johanneksesta. Eikä hän suinkaan odota uutta aikaa, jossa mielipuolet ovat profeettoja ja suorittavat ihmetekoja, t.s. *auttavat ihmiset jälleen uskomaan aina läsnä olevan näkymättömän maailman todellisuuteen, joka vaikuttaa ihmiseen ja johon myös ihminen vaikuttaa.*

*

On tärkeää huomata, millainen ihminen Johannes oli. Hän ei ollut kuka tahansa uskovainen, vaan *henkisesti hyvin kehittynyt ihminen.* Hänellä oli takanaan pitkä ajatuksen ja kehityksen tie. Ei hänen uskonsa ole mitään n.s. lapsenuskoa. Se on henkisten maailmojen yhteyteen päässeen ihmisen *tietoa.*

Lasta, lapsen uskoa Johannes käyttää välikappaleena ihmeen teossa. Mutta on hyvin suuri ero sillä, ajatellaanko, että lapsi uskoo vain, koska aikaihmiset hänelle sanovat, siis »uskottelevat», vai ajatellaanko, että hän »uskoo», koska hän ei ole vielä niin irtautunut näkymättömästä todellisuudesta kuin aikuiset, vaan elää vielä osittain itsetiedottomasti »henkisessä» maailmassa, jossa »ihmeet» eivät ole ihmeitä, vaan luonnollisia asioita.

Olisin näytelmän muun sisällön perusteella taipuvainen uskomaan, että Munk ajattelee lapsen uskosta jälkimmäisellä tavalla.

*

ESTERI SUONTAAN LIIKUNTAKOULU.

Esteri Suontaan Liikuntakoulu esitti matineassaan tammikuun 7 p:nä saman ohjelman kuin aikaisemmassa näytännössään ennen joulua. Kuten liikuntakoulujen näytöksissä yleensä, oli ohjelmassa sekä voimistelu- että tanssiosa.

Voimistelunäytöksen alkupuoli oli kiitettävä. Voimistelijat saivat voimakasta ja monipuolista liikuntaa, mikä on voimistelun tärkein tehtävä. Samalla esitys ilmensi johtajan hyvää keksintä- ja ryhmittelykykyä sekä todisti, että suoritustulosten saavuttamiseksi oli tehty tunnollista työtä.

Mutta vähitellen alkoi katsoja ihmetellä. Voimisteluesityksessä vilahteli osia, jotka panivat kysymään: mikähän tämän tarkoituksena lienee? Ei suinkaan liikunta sinänsä, toivottavasti ei myöskään ulkonaisen vaikutuksen tavoittelu. Esityksen jatkuessa vakuuttautui kuitenkin yhä enemmän jälkimmäisestä.

Mikä muu kuin nerokas keksintö tulevaksi vetonumeroksi oli »voimistelu lautasia käyttäen». Allekirjoittanutkin oli siltä osalta ohjelmaa jo etukäteen odottanut jotakin erikoista, koska siitä oli ilmoituksissa mainittu. Mutta tulikin vain suuri pettymys. Sensijaan, että siinä olisi tullut esiin jotakin uutta voimistelullista, jäivät siitä mieleen vain erinäiset viiva, väri- ja valovaikutelmat. Voimistelullinen puoli häipyi kokonaan tähän häikäisevään loistoon.

Liikuntakoulusta näyttää tämän perusteella muodostuvan esiintymiskoulu, joka voisi maita mantereita kierrellen tarjota yleisölle miellyttävää huvitusta ja silmänruokaa.

Tanssinäytöksen alkunumero erosi voimistelunäytöksen loppuosasta melkein yksinomaan pukujen ja musiikin puolesta. Miksi ohjelma ensinkään oli jaettu kahteen osaan? Edellisessä oli paljon sellaista, mikä oleellisemmin olisi kuulunut tanssinäytökseen, jälkimmäinen taas liian vähän poikkesi voimistelullisesta.

Tanssinäytöksen olisi pitänyt olla korkealla taiteellisella tasolla, jotta jako voimisteluun ja tansseihin olisi ollut oikeutettu. Lukuunottamatta Loitsua ja Syytöstä eivät ohjelman eri puolet kuitenkaan sanottavasti eronneet toisistaan.

Mielikuvitus on hyvä asia ja voimistelunjohtajalle välttämätön, määrätyissä rajoissa. Jos sitä käytetään liikaa, ammutaan helposti yli maalin. Voimistelun päämäärä on toinen kuin tanssin. Sen tarkoituksena ei voi eikä saa olla voimistelu sen itsensä vuoksi, sen päämääränä on ihminen. Voimistelu palvelee ihmistä, mutta tanssitaiteen suhteen on asianlaita toinen. Ihminen, taiteilija palvelee taidetta eikä hän ole valinnut taidetta, vaan taide hänet. Voimistelun suomaa virkistystä ja apua voi käyttää hyväkseen jokainen, joka vain ymmärtää oman etunsa tällä kohdalla. Se on erinomainen keino henkisesti ja ruumiillisesti voimakkaan ihmisen luomiseksi.

Ellei voimistelun anneta olla voimisteluna, vaan tavoitellaan määrättyä taiteellista vaikuttavuutta, päädytään mauttomuuteen. Kauneusarvoja voi silti vaalia ilman, että taiteellisesti epäkypsä joukko vedetään sellaiseen, mikä ei todella ole lähtöisin siitä itsestään.

Voimistelulla on aina katsottu olevan suuret mahdollisuudet luonteen kasvattajana. Tätä tehtäväänsä se ei täytä, jos työn ja toiminnan päämääräksi tehdään näyttämöllä esiintyminen. Silloin vaikuttaa se luonteeseen pikemminkin pinnallistuttavasti. Kehitetään vain puoliammattimaista tanssijatarkaartia, joka luulee olevansa kutsuttu uhraamaan elämänsä luulotellun taiteen alttarille eikä kuitenkaan kykene kohoamaan keskitasoa korkeammalle.

Suontaan koulun näytöksessä esiintyi myös koululais- ja lapsiryhmä. — Tuntuu miltei pyhyyden loukkaukselta, kun yleisöä huvitetaan lapsen viattomuuden kustannuksella. Mitä syytä on panna pienet lapset esiintymään, ellei anneta yleisölle mitään käsitystä oikeasta lapsivoimistelusta? Olisi ollut mielenkiintoista nähdä pienokaiset todellisessa työssä voimistelutunnillaan eikä vain eräänlaisessa aikuisten matkimisessa, joka ei millään tavoin ole heidän kehitykselleen edullista.

Toivottavaa olisi, että liikuntakoulujen johtajat älyäisivät, missä on raja voimistelun ja tanssitaiteen välillä. Jos ne sotketaan toisiinsa, kuten valitettavan usein tapahtuu, kärsii toisaalta voimistelun päätarkoitus, ruumiin kehittäminen, ja liikuntakasvatuksen jalostava vaikutus häviää, toisaalta tanssitaiteen taso alenee ja ihmisten taidevaisto turmeltuu.

Katri Mikkola.

Mitään kristinuskon vastaista ei näissä Munkin ajatuksissa ole. Sillä ei ainakaan Kristus eikä alkukristillisyys ole kieltänyt ihmisiltä *tietoa* henkisistä maailmoista. Päinvastoin. Näyistä ja ilmestyksistä ja hengen voimalla suoritetuista teoista puhutaan Uuden Testamentin useimmissa luvuissa. Enkeleiden, valtojen ja henkisten hierarkiain olemassa olo oli silloin selvää ja läheistä, eikä vain »tuonpuoleisia» asioita. *Astrid Reponen.*

SUBJEKTIIVISIA HUOMIOITA.

TURUN TEATTERIN

Vilho Ilmari tuntuu ohjelmiston valinnassa yleensä uskaltavan seurata itsenäisiä polkujaan. Hän ei aina odota miten kappale on mennyt Helsingissä tai jossain muualla, mikä ohjelmiston valinnan periaate tuntuu olevan yleistä monelle muulle teatterille. Hän toi tänä syksynä parrasvaloon saksalaista virkapukuihannoimista ruoskivan komedian »Köpenikin kapteeni». Tosin hänkin oikeastaan siinä myöhästyi pari vuotta ja tuli nyt jollain tavalla post festum. Ajan mentaliteetti muuttuu nykyään hyvin nopeasti ja ivan ruoskan iskut eivät enää suloisesti kirvelleet. Luulen, että tämä kappale muutama vuosi sitten olisi mennyt kuin »terva kuivaan puuhun» — yleisöön nimittäin. — Mutta itse esityksestä voi Turun Teatteri ylpeillä, ja ohjaaja ja pääosan esittäjä, johtaja Ilmari erittäin! Jo niidenkin avujen vuoksi olisi turkulaisen yleisön kannattanut käydä kappaletta ahkerammin katsomassa. Esitys kokonaisuudessaan oli todellinen teatterin kyvyn näyte, kiinteä ja yhtenäinen alusta loppuun. Ja Vilho Ilmarin esitys nimiosassa oli kultivoitua, teknillisesti valmista ja sattumatonta — lämmittävää näyttelijätyötä!

Muuten: Turun Teatteri taistelee epätoivoista taistelua olemassaolostaan suuren velkataakkansa painon alla. Milloin ne, joilla valta on, katsovat tarpeelliseksi päästää tämän taiteellisia arvoja urhoollisesti palvelevan laitoksen kaulasta kiristystä uhkaavan hirttonuoran? Eikö voisi hiukan poiketa vanhoista kaavoista avustusten jakamisessa ja auttaa ennenkuin se on liian myöhäistä?

*

AULIKKI MIKKOLA

oli ulkonaisesti loistavimpia ilmestyksiä, mitä Toscan osassa saa nähdä. Laulusta olen jäävi sanomaan mitään, mutta minulla on sellainen muisto, että Toscan aariat on ennemmin oopperassamme laulettu kirkkaammin, kantavammin, vakuuttavammin. Näyttelemisessä oli tehty paljon, liian paljon, kokonaiskuva jäi katkonaiseksi ja affektoiduksi. No, se ei ole kovinkaan pelottavaa, kun on sellaiset lahjat kuin neiti Mikkolalla. Kun sisäisille arvoille rakentava taiteilija hänessä voittaa opitut konstruktiot, niin on kaikki hyvin. *Puseromies.*

2-TERÄINENMIEKKA

VAIN MUUTAMA SANA

alemmuuskompleksiensa uhreina raivoaville tulenkantajille:

Pohjatuulen tärkein ja vaativin tehtävä on rakentaa, ei repiä, taistella klikkien ja rahapolitiikan yläpuolella rehellisen luomisvapauden puolesta tässä maassa. Siksi emme tuhlaa monta riviä hajoittavalle alamittaiselle sanomalehtipolemiikille — olemme vain pakoitetut oikomaan Tulenkantajat-lehden moraalittomasti levittämiä tietoja saadaksemme sekä kirjailijat että suuren yleisön heräämään huomaamaan, mistä on kysymys.

Pohjatuulen idealismi ei ole vanhaa naiivia kamarihaaveilua, vaan todellisuuden pohjalta kasvanutta asiallista, ajattelun rajattomassa ketjussa materialistien toivottoman katsannon ohi kasvanutta, yhä korkeampaan tietoisuuteen johtavaa elämänvoimaa. Ihminen, joka tunnustaa aineen aatetta ja henkistä todellisuutta korkeammaksi, kehittää itse itsessään omaa kuolinsairauttaan. On syvästi vastuutonta levittää sellaisia madaltavia oppeja kansalle, joka tänä ajankohtana on kyllin masentunut syvässä eksymyksessään. Tulenkantajain kiihoitus on rikollista työtä ennen kaikkea työväkeä itseään kohtaan.

Haluamme myös vastata avoimesti, että Pohjatuuli on ponnistanut julkisuuteen kokonaan ilman vieraita perustamispääomia pohjautuen luottamukseen, mikä on aatteen voima. — Olisimme ajastamme jälessä, ilmaisisimme menettelyllämme, että emme ole päässeet tajuamaan nykyaikaisen elämänmuodon menestymisen perusedellytyksiä, jos emme avaisi Pohjatuulen palstoja ilmoittajille. Ja liikemiehet ovat todistaneet meille suuripiirteisyytensä. — Silloin, kun Pohjatuuli iskee suoraan epäkohtien ytimeen, he eivät vetäydy pois, vaan päinvastoin tukevat. Pohjatuuli tahtoo todistaa heti alkaissaan, että uusi, korkea liikekäsitys, jonka mukaan aate, tarkoitusperä alistaa rahan välikappaleekseen eikä päinvastoin, sisältää itsessään voittamisen salaisuuden. Tämä kansa on nuori, palamaton kansa, maan tuotantovoimat rikkaat — kaikki odottaa raaka-ainetilassaan hengen voiman vapauttamista.

Ymmärtäväinen lukija tulee ennenpitkää tajuamaan, että Pohjatuuli kokonaisuutena on selvän, omasuuntaisen ajattelun ja maailmankatsomuksen ilmaus. Tiedämme, että varsinkin nykyisenä ajankohtana on Pohjatuulella korkea tehtävä, mutta juuri tuo vastuunalaisuuden ja velvollisuudentunne isänmaata kohtaan on meille kannustavana voimanantajana.

SILLANPÄÄ MÄÄRÄNPÄÄSSÄ?

Riemulla ei ollut rajaa, kun vasemmiston syli avautui Suomen suurimmaksi korotetulle kirjailijalle. Etelätuulen kohinasta alkoi eroittua häähymnien säveleitä, häävieraitten tunteet pursuivat esiin sekavana sanakuohuna, sulhaspojat, Sasut ja Eerot tanssivat hääpolskan notkuvien ruokapöytien ympärillä, heiveröinen Lauri-poika istui sensijaan syrjässä puhallellen lemmenhuilullaan kaihoisia säveleitä. Ainoastaan Pecka ei voinut edes häälossaan päästä irti hautajaistunnelmasta koska pelkäsi, että ehkä sammakot halkeaisivat.

Häävieraitten keskellä seisoi »Elämän ja auringon» ja »Nuorena nukkuneen» runoilija hämillään vieraita silmäillen, ehkä kysyen järkytettynä uskaltautuako avioliittoon noin karkeasti liehittelevän morsiamen kanssa. Mutta elämän kehitys on säälimätön. — Vatsan kasvaessa runoilijakin oppii kestämään poroporvarin silmäniskut. Elämä on lujaa, ihminen parkkiintuu, pääasia on, ettei jää ilman tekijäpalkkiota.

Liekö avioliitto tullut laillistetuksi? Emme tiedä, nauttiiko kirjailijamme levon onnea uudessa rauhansatamassa, vaan näkeekö aviollisen piikkilanka-aidan takana kauhunkuvia hengen ja aineen diktatuurista. Toivomme, että runoilijan laiva ei olisi vielä määränpäässä, vaan joutuisi todelliseen suureen myrskyyn, mistä ei selviydytä silmännikkaajain palkinnon lupauksilla. Tällaista onnettomuutta toivoo tämän maan musta nuoriso suurimmalle kirjailijalleen! — Ehkäpä hänen silmänsä aukenisivat silloin näkemään missä hänen omansa ovat, eikä hänen tarvitsisi etsiä heitä barrikaadien eikä rapakon takaa.

Runoilijan elämänlaivan nykyisestä sijoituksesta emme uskalla sanoa mitään varmaa ennenkuin olemme asianomaiselta itseltään ottaneet siitä selvän. Siihen asti kuulemiin.

»MIEHEN TIE».

»Mitä tälle uudelle sukupolvelle kuuluu demokratia, joka vie kansan johtoon pyhät yksinkertaisuudet ilman vastuuntunnetta kansan kohtalosta. Mitä se välittää kansanvallasta, joka ei kykene maailman ainoaan suomalaiseen valtakuntaan perustamaan suomalaista yliopistoa. Mitä se välittää »yleisvapaamielisistä» ja »kansanvaltaisista» fraaseista Sasu Punasen leipäpytyn vanteitten reunustamina.»

(Erkki Vala Tulenkantajissa v. 1928.)

Näin Erkki Vala v. 1928. Miten jylhä onkaan kehityksen tie intomielisestä nuorukaisesta nykyiseen Erkki Valaan — Sasu Punasen »leipäpytyn vanteiden» sitelijäksi, ruotsalaisten kapitalistien rengiksi j.n.e. Mutta ehkä Erkki Vala nousee itsekin kerran vähän korkeammalle leipäpytylle, jos osaa työväen asialla oikein ratsastaa.

Ritari peloton ja nuhteeton.

(Jatk. sivulta 10).

koitat, mutta en siihen usko. En sittenkään. Arvostelijalla on toki muitakin tehtäviä. Hän on ennen kaikkea välittäjä taiteilijan ja yleisön välillä. Hänen täytyy—siihen minä aina tulen — suhtautua tehtäväänsä ikäänkuin laajemmalta pohjalta. Minä lähden näet siitä, että taiteellinen luominen on m y s t e e r i o. Eikä mysteeriota kukaan voi selostaa, sanokaamme, järkiperäisesti. Sen tajuaminen ja siitä kirjoittaminenkin on nähdäkseni tunneasia. Arvostelijan täytyy vaistota kaiken sen, minkä hän panee paperille. Ja eikö tämä koske myös taidetta? Ei sitäkään kukaan voi luoda ainoastaan älyllään, tunne on välttämättömästi tarpeellinen. Minusta arvostelijalle on tärkeätä tajuta taide koko laajuudessaan, hänen on ymmärrettävä taideteoksen sekä yksilöllinen että kansallinen merkitys, hän ei saa väsyä erittelemään sitä ainoastaan tekniikan kannalta, koska se tietäisi hänen tehtävänsä asiatonta ja tarpeetonta rajoitusta. Hänen tulee muistaa, ettei taidetta — tiedän, että siihen varsinkin takavuosina pyrittiin — milloinkaan voida erottaa ihmisestä. Se ei, toisin sanoen, ole olemassa itseään varten. Sille on toki korkeampi tarkoitus: i h m i s k u n t a j a s e n k e h i t y s.

L. Wennervirta.

Helsinki 1934. K. F. Puromiehen Kirjapaino O.-Y.

SISÄLTÖ:

POHJATUULI
Kirjallis-taiteellinen julkaisu

Toimisto:
Helsinki . Hallituskatu 17, h. 210 . 35 316

Lehti ilmestyy joka kuukauden 15 ja 30 p:nä
Tilaushinnat 1/1 vk. 48:—, 1/2 24:—, 1/4 15:—. Irtonumerot 4:—
Ilmoitushinnat 1/1 sivu 1000:—, 1/2 600:—, 1/4 350:—, 1/8 200:—

Taloudenhoitaja tavattavissa tiistaisin ja lauantaisin klo 17—20. Puh. 34 395. Rehbinderintie 5—7 B 17.

Hinta 4 mk.

HELSINKI 1934 . K. F. PUROMIEHEN KIRJAPAINO O.-Y.